

WaterPeilingen

Nummer 35

VWG Nieuwsbrief 15 mei 2024

De Nieuwsbrief van de Vereniging voor Waterstaatsgeschiedenis verschijnt 1 x per maand rond de 15^e van de maand.

Bestuursvergadering: 31 mei.

Excursie 2024:

Voorjaar donderdag 6 juni: Maastricht. Vaartocht over de Maas en het Albertkanaal. Aanvang 11.00 u en terug plm. 17.00 u (afhankelijk van de doorvaart en de schuttijden onderweg. De ontvangst is met koffie/ thee en een punt Limburgse vlaai. Tijdens de vaartocht wordt een lunch geserveerd en in de middag ontvangt u een drankje. U kunt zich nog aanmelden via: waterstaatsgeschiedenis@hotmail.nl. De inschrijving is definitief als de kosten voor deelname ad e 35,- ontvangen is op rekeningnummer: NL 91 INGB 00000 93830 ten name van Vereniging voor Waterstaatsgeschiedenis o.v.v. 6 juni Maastricht.

In WP van december 2023 [via de website te raadplegen] staat meer informatie over de historische achtergrond van het netwerk van waterwegen op en pal langs de grens Nederland-België.

Er zijn nog 12 plaatsen beschikbaar. Voor vragen over deze Voorjaarsexcursie: verdin@kliksafe.nl.

N.b.: op 6 juni worden er ook verkiezingen gehouden. Mocht op de dag zelf uw stem uit willen brengen dan kan dat op veel grotere stations. Mocht dat in uw woonplaats niet mogelijk zijn dan is het raadzaam om de stempas bijtijds om te laten zetten in een **kiezerspas**. Dit omzetten kan bij het gemeentehuis van uw gemeente en moet u in persoon doen (u kunt niet iemand machtigen om dit voor u te doen). Met een kiezerspas kunt u in elk stemlokaal in Nederland uw stem uitbrengen. In Maastricht is voldoende tijd en gelegenheid.

2025 zal in het teken staan van de watersnood op 3, 4 en 5 februari 1825 waarbij delen van Nederland rond de Zuiderzee zwaar werden getroffen maar ook in Denemarken en Duitsland schade heeft aangericht. De bedoeling is om naar Friesland (Voorjaar) te gaan en in het najaar naar de Veluwe (Elburg).

Nb: 2025 is ook het lustrumjaar van SSF/ VWG.

Vincent Erdin en Pieter Jan Hofman; Excursiecommissie.

TWG:

Vorig jaar is besloten om dit jaar een themanummer te laten verschijnen dat geheel in het teken staat van de Watersnoodramp van 1825. Volgend jaar is een herdenkingsjaar. Onder leiding van Milja van Tielhof worden er bijdragen verzameld die uiteindelijk een dik themanummer zullen vormen.

Om deze reden verschijnt er dit jaar een nummer van TWG, dat zal naar verwachting in het najaar zijn (november). Van verschillende kanten is al belangstelling getoond om exemplaren van dit bijzondere nummer af te nemen. De vraag was dan of TWG aan het begin van het herdenkingsjaar beschikbaar kan zijn.

Het bestuur staat achter het voorstel van de redactie, op deze manier past het ook binnen het jaarbudget van TWG.

Algemeen:

Zaterdag 8 juni: Dag van de Bouw. Wellicht ook bij u in de buurt een bouwplaats waar een kunstwerk wordt gerealiseerd op het gebied van waterstaat: brug,emaal, sluis etc. een bezoekje waard.

Drinkwaterbedrijf Vitens overweegt om het 'luke' gebruik van drinkwater extra te beprizen. Onder luke verbruik wordt in ieder geval verstaan het vullen van privé zwembaden. Daarnaast het overvloedig besproeien van de tuin. Het hogere tarief moet een reductie van het totale waterverbruik tot gevolg hebben nu steeds duidelijker begint te worden dat de watervoorraad niet meer eindig is.

Waterschap Noorderzijlvest (Groningen)

In het kader van de versterking van de dijk bij Lauwersoog worden drie koppelprojecten gefinancierd. Het gaat om:

- 1: een groene overgang tussen dijk en Wad, door de aanleg van riffen krijgen vogels er een voedselrijk gebied bij omdat schaal en schelpdieren zich hier zullen nestelen.
- 2: herstel van het getij in de Marnewaard via een peilbuis in de dijk waardoor een brakwatercultuur gaat ontstaan en
- 3: kweldergroei bij de Westpolder door het plaatsen van rijshouten dammen. De verwachting is dat vissen hierdoor betere schuilplaatsen zullen krijgen.

Deze drie projecten kosten e 30 miljoen euro en op maandag 3 juni zal de starthandeling worden verricht. Op zaterdag 8 juni is er een publieksdag waarbij bezoekers over het tracé van de dijk kunnen lopen die al versterkt is. Ook kan er dan een bezoek worden gebracht aan de locaties waar de drie genoemde koppelprojecten uitgevoerd zullen worden.

Het Algemeen Bestuur heeft ingestemd met de nota: 'Watererfgoed' In de komende jaren zullen er werkzaamheden worden uitgevoerd aan het waarhuis in Schaphalsterzijl, enkele sluizen bij Veenhuizen (Werelderfgoed) en Noorpolderzijl (bekend van het koninklijk bezoek op 14 mei). Noorpolderzijl heeft een natuurlijke haven die alleen met vloed toegankelijk is. In vroeger tijden lag hier de vissersvloot van Usquert die garnalen vissen op de Waddensee er was ook een eigen veiling. Nu ligt er een enkele keer nog eens een vissersbootje.

Waterschap Vechtstromen (Almelo)

Het waterschap wil in overleg met agrariërs en anderen nadenken over de herinrichting van de Geestersche Molenbeek. (Geesteren in de Achterhoek gemeente Berkelland). De aanpassingen komen voort uit de Kaderrichtlijn Water. De beek moet in piektijden meer water op kunnen vangen en bij droogte meer water vast kunnen houden. Het waterschap wil op beide oevers beplanting aanbrengen, bomen en struiken. Nu is dat slechts op een van de twee oevers het geval. De andere oever grenst aan agrarisch gebied.

Benoeming van Karst Spijkervet als lid van het DB op 24 april. Waterschappen kennen een monistisch bestuur een lid van het DB is tevens lid van het AB. Karst Spijkervet was tot aan zijn benoeming geen lid van het AB, om deze reden was toestemming nodig van de provincie Drenthe en Overijssel. Beide provinciebesturen stemden op 16 april in met de voordracht en benoeming.

Waterschap Drents Overijsselse Delta (Zwolle).

Het waterschap gaat in samenwerking met de Stichting IJsselacademie en het Oversticht een programma ontwikkelen rond de ‘vergeten Watersnood’ van 4 en 5 februari 1825. Er komt een podcastserie en er zal archeologisch onderzoek worden gedaan.

In het gebied staat het watergemaal A.F. Stroink tussen Blokzijl en Vollenhove en het hoogwaterkanon bij Blankenham. Het gemaal zal gerestaureerd worden. Het gemaal kwam er na plm. dertig jaar van vergaderen, uitstellen en opnieuw agenderen. De overlast van het water in het Land van Vollenhove werd steeds meer merkbaar: lagere opbrengsten en een kortere periode om hooi te maaien en binnen te halen. De burgemeester van Steenwijkerwold A.F. Stroink was aanjager van de bouw omdat in zijn gemeente de overlast groot was. Later werd hij de dijkgraaf van het waterschap.

(Watergemaal A.F. Stroink, Weg van Twee Nijenhuisen; afb. ve).

Het hoogwaterkanon staat aan een doorbraakkolk langs de zeedijk en herinnert aan de strijd tegen het wassende water van de voormalige Zuiderzee.

(hoogwaterkanon bij doorbraakkolk in Blankenham; afb. ve).

Het Oversticht is op zoek naar belangstellenden die mee willen helpen om een van de projecten vorm te geven. Aanmelden kan bij Eva Kaptijn; eva.kaptijn@hetoversticht.nl.

Bijzondere locaties of voorwerpen die met deze ramp te maken hebben kunnen aangemeld worden bij Martin van der Linde; m.vanderlinde@overijsselacademie.nl.

De VWG heeft tijdens een excursie een bezoek gebracht aan het Watergemaal A.F. Stroink.

Waterschap Rijn en IJssel (Doetinchem)

Zaterdag 1 juni: Publieksdag Landgoederenzone Baakse Beek. Het is een fietstocht die om 10.00 u begint bij het Kulturhus in Vorden. De landgoederen 't Medler en Wildenborch zijn voor dit doel opengesteld.

Deelnemers aan de Voorjaarsexcursie juni 2023 zouden uit belangstelling deel kunnen nemen om te zien wat er tussen 2023 en 2024 aan werk is verzet.

Aanmelden: landgoederenzone@wrij.nl

(afb. vloeiveide bij huize 't Medler, Vorden; maart 2024; afb. ve).

Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (Houten).

Test van gemaal de Aanvoerder (De Meern) uitgesteld. Bij de bouw van het gemaal was de verwachting dat het een keer per acht jaar nodig zou zijn om de stroomrichting in de Leidsche Rijn te wijzigen waarbij de inzet van het gemaal een belangrijke rol vervult. Inmiddels blijkt dat na de eerste keer in 1993 het gemaal al vaker in gebruik is geweest: 2003, 2011, 2018, 2019 en in 2022.

Het gemaal is belangrijk voor de aanvoer van zoetwater naar west Nederland met name naar het gebied het Hoogheemraadschap van Rijnland.

Tot uitstel van de test is besloten omdat er juist in deze dagen (14 – 16 mei) in het gebied veel neerslag wordt verwacht. De test is nodig omdat het gemaal aangepast is in de afgelopen periode.

Een nieuwe datum zal nog bekend worden gemaakt.

Hoogheemraadschap van Rijnland (Leiden)

Zaterdag 25 mei: Vismigratiedag bij het boezemgemaal in Halfweg van 10 u – 16 u. Wethouder Van Essenweg 1 in Amsterdam. Een beroepsvisser zal zijn fuik lichten en laten zien welke vissen er in zitten. Er is een korte wandeling en er zijn andere activiteiten.

Hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard (Rotterdam)

Bioblitz op 22 mei. In samenwerking met het Natuurhistorisch Museum gaat het hoogheemraadschap soorten tellen in Rotterdam. Door werkzaamheden bewuster uit te voeren kan er zonder extra kosten een grotere soortenrijkdom ontstaan. Maai een berm niet tot de laatste centimeter kaal maar laat eens een randje staan, plant een boom extra, hang een

nestkast op. Knotwilgen zijn gevoelig voor beschadigingen aan de stam, maai dus niet tot aan de stam maar hou een paar decimeter vrij. Bij onderhoud aan sloten is waterkwaliteit belangrijk maar kijk welke planten geschikt zijn om dat doel te bereiken. Kijk ook naar slootkanten of er een randje kan blijven staan zodat oevers een gevarieerder beeld laten zien van de zomerse bloemenpracht, een hoger grasgewas of bloementapijt is een mooie schuilplaats voor kleine veldieren en insecten. Het zijn zomaar een paar tips van het kernteam Biodiversiteit.

Inmiddels begint het publiek die rafelrandjes ook te waarderen, eer wordt gevraagd om op bepaalde plaatsen minder vaak te maaien omdat men ziet dat het wat oplevert: een mooiere berm of meer vogels en insecten.

Waterschap Brabantse Delta (Breda)

Scholen kunnen in aanmerking komen voor een bijdrage in het transformeren van hun schoolpleinen tot een prettige verblijfsruimte voor de toekomst: meer groen en ruimte voor water. Per aanvraag is er maximaal € 10.000 beschikbaar. De bijdrage kan tot november van dit jaar worden aangevraagd en geldt voor het basis-, voortgezet en hbo onderwijs.

Waterschap Aa en Maas ('s Hertogenbosch)

Het waterschap heeft door de overvloedige regen in de maand april een overschot van 200 mm. In april valt er gemiddeld 40 mm, op sommige plaatsen was dat deze keer tussen de 50 mm en 100 mm. Er is dan ook sprake van een verzadigd watersysteem. Het waterpeil op de hogere gronden wordt met deze extra neerslag aangevuld. In een drogere periode kan hier gebruik van worden gemaakt. Ook bij waterschap Brabantse Delta (Breda) viel meer neerslag, het waterschap noemt het natte voorjaar een ideale voorbereiding op een ,droge, zomer.

Waterschap De Dommel (Boxtel)

Op 7 mei is de documentaire 'Portrait of a river' in première gegaan. De Dommel vervult hierin de hoofdrol. De Amerikaanse filmproducent Graham Steele heeft het portret gemaakt, het past in een serie: Rivers are live. Hierin wordt het wereldwijde belang van gezonde rivieren voor mens, dier en natuur duidelijk gemaakt. De documentaire is te zien via de website van Waterschap De Dommel. De Dommel stroomt door het Nationaal Van Gogh Park, watergraaf Erik de Ridder was namens het waterschap bij de productie betrokken.

Waterschap Limburg (Roermond)

Onderzoek naar mogelijke oorzaak instorten kademuur van de Geleenbeek in Sittard. Het waterschap en de gemeente Geleen-Sittard gaan onderzoek doen naar de mogelijke oorzaak van het instorten van een deel van de kademuur. Het is niet de eerste keer dat een deel van de kademuur instort.

Niet alleen de twee locaties worden onderzocht maar er zal op meerdere plaatsen langs de Geleenbeek gekeken worden naar de stabiliteit van de kademuur.

Recent verschenen:

Data:

2024:

1 november: Waterschap Amstel, Gooi & Vecht; uitreiking van de Gemalenpluim; locatie en tijd wordt nog bekend gemaakt.

Volledige ingebruikname Blankenburgtunnel tussen de A-15 en A-20.

2025: Friestalige kerkdienst in it Heidenskip rond de watersnood van 1825.

2025: 7^e Lustrum VWG en 8^e lustrum SSF.

2025: 1825 Overstroming langs de Zuiderzeekust.

2025/ 26: Overstroming grote rivieren die begon op 19 december 1925 maar liep door naar 1926.

2025: Amsterdam 750 jaar stadsrechten

2027: Begin van het waterloopkundig onderzoek en oprichting Waterloopkundig Laboratorium

2027: De Unie van Waterschappen bestaat 100 jaar.

2028: 75 jaar na 31 januari/ 1 februari 1953

2030: 175 jaar na de overstroming van de grote rivieren begin maart 1855.

2030: Begin aanleg van de Stelling van Amsterdam (1880)

2030: De Wieringermeer bestaat 100 jaar

2032: De Afsluitdijk bestaat 100 jaar

In de komende jaren zijn er tal van herdenkingen, het overzicht zal periodiek worden bijgewerkt.

Mocht iemand belangstelling hebben om over een van de bovengenoemde gebeurtenissen een bijdrage te leveren in TWG dan zijn de richtlijnen daarvoor op de website te vinden.

Uw reacties zijn ook welkom als u belangstelling heeft voor een onderwerp waarvan het naar uw mening interessant zou zijn om dat aan de orde te stellen in TWG. Als lezer van TWG en lid van de VWG nodigen wij u uit om onderwerpen voor TWG aan te dragen. Uw suggesties zijn welkom via het mailadres van de vereniging.

Oproep:

Mochten er wijzigingen in uw adressering zijn door verhuizing of het mailadres wilt u die dan doorgeven aan: **waterstaatsgeschiedenis@hotmail.nl** . Helaas komt het incidenteel voor dat het tijdschrift of een mailbericht naar een verkeerd adres wordt gestuurd.

Vincent Erdin,
secretaris VWG
15 mei 2024.